

تعارف
ایس یادگار کارنامے نون بعد جنرل اسمبلی نے اقوام متحدہ دے سارے رکن ملکاں نون تاکید کیتی سی لو سارے انسانی حقوق دی تفصیل تے تفسیر این۔ے این۔ے لوکاں تک پہنچا دیں تے ایس مقصد لئی اینجان نون نشر کرن۔ اشتادہار جہاں تے خاص طور تے سکولان، کالجان تے تعلیمی اداریاں وچ پڑھ کے نسان دا انتظام کرن۔۔
دستخط
کوفی عنان
سیکرٹری جنرل
<p>مر انسان کچھ بھجادی آزادیان تے برابر دے ای۔ے حقوق این۔ے نال لے کے ایس دنیا وچ آوندے جہڑے لودے کولوں کوئی دی نہیں کھو سکدا۔۔</p> <p>اقوام متحدہ دی تنظیم دا غرم اے پئی اوہ ہر شخص دے انسانی حقوق دا ہرجار تے حفاظت کرے گی۔۔ اوہ ایہ کم این۔ے عالمی منشور نون سامنے رکھ کے کرری اے جیڑا دنیا دے ایس یقین دی حمایت کروا اے پئی ہر انسان کچھ بھجادی حقوق، کے جنیت، عزت تے وقار دا مالک ہوندا اے۔۔</p> <p>اقوام متحدہ نے انسانی حقوق دے عالمی منشور وچ ہر شخص دے سارے حقوق بڑے سادے تے واضح طر بقے نال بیان کرد تے تیں۔۔</p> <p>ایہ سارے حقوق تہانون وی حاصل تیں۔۔</p> <p>این۔ے ایہ سارے حق پچھانو۔۔ ایہان نون عام کرد تے صرف این۔ے لئی نہیں سگوں دوجیاں لئی وی ایہان دی حفاظت کرو۔۔</p>
انسانی حقوق دا عالمی منشور
پہلی گل
چونکہ ہر انسان دی ذاتی عزت وقار تے ناقابل انتقال اکو جن۔ے حقوق دا تسلیم کینا چاہا دنیا وچ آزادی، انصاف تے امن دی جہاد اے۔۔
نہن تے لوہان دی بے حرمتی دی وجہ نون سنگدلی دے کئی ایہو جن۔ے واقعات پیش آچکے تیں جنہاں وچ انسانیت تون بہت صدمہ پہنچا اے تے عام لوکاں دی ایہ سب تون وڈی خواہش رہی اے پئی دنیا وچ ہر شخص نون ایسی گل کین تے این۔ے عقیدے اُتے چلن دی آزادی ہودے تے اوہونوں کوئی محتاجی تے ڈر خوف دی نہ ہودے۔۔
چونکہ قانون اُتے عمل ورامند دے ذریعے انسانی حقوق دی حفاظت ایس واسطے بہت ضروری اے پئی انسان ظلم تے زیادتی نون تنگ اکے بغاوت کرن اُتے مجبور نہ ہو جائے
چونکہ ساریاں قوماں دے آپس دے دوستلہ تعلقات دا ودھنا ضروری اے۔۔
چونکہ رکن قوماں نے اقوام متحدہ دے منشور وچ بھجادی انسانی حقوق، انسانی عزت وقار تے مردان غوربتاں سب دے اکو جن۔ے حقوق من لیے نہ تے وسیع آزادی دے ماحول وچ معاشرتی ترقی عام کرن تے لوکاں دے رتن سہن دا معیار آجا کرن دا غرم کرلیا اے۔۔
چونکہ رکن ملکاں نے اقوام متحدہ نال رل کے ساری دنیا وچ انسانی حقوق تے بھجادی آزادیان دی حفاظت کرن تے حفاظت کروان دا وعدہ کرلیا اے۔۔
چونکہ ایہ وعدہ پورا کرن دی خاطر ایہان آزادیان تے حقوق نون سب دا چنگی طر جاں سمجھ لینا بہت ضروری اے۔۔
ایس واسطے ہن
جنرل اسمبلی انسانی حقوق دے ایس منشور
دا اعلان کر دی اے
حاصل کرن دے سلسلے وچ ایہ عالمی منشور ساریاں قوماں لئی اک سانجھا معیار ہونے گا نان ج۔ے ہر شخص تے معاشرے دا ہر ادارہ ایہ منشور سامنے رکھ کے انسانی حقوق تے آزادیان دا احترام پیدا کرن تے سارے رکن ملکاں تے اوہان علاقیاں وچ وی ایہان نون منوان دی کوشش کردا رہوے جھڑے رکن ملکاں دے ماتحت تیں۔۔
دفعہ1
سارے انسان آزاد تے حقوق تے عزت دے لحاظ نال برابر پیدا ہوندے تیں۔۔ اوہ عقل سمجھ تے چنگے مندے دی پچھان تے احساس رکھدے نے ایس واسطے اوہان نون اک دوج۔ے نال بھائی چارے والا سلوک کرنا چاہی دا اے۔۔
دفعہ2
ہر شخص اوہان ساریاں آزادیان تے حقوق دا مالک اے جھڑے ایس منشور وچ بیان کر وتے گئے تیں تے اوہدے ایس حق ا تے اوہدے رنگ، نسل، زبان، مذہب، سیاسی نظریے، عقیدے، قومیت، معاشرے، امیری غریبی، خاندان تے اوہدے عورت یا مرد ہون دا کوئی فرق نہیں پیندا
ایس نون دکھ کوئی دی شخص جہڑے دی کسے ملک نال تعلق رکھدا اے اوس ملک دے سیاسی اختیارات یا بین الاقوامی جنیت دی وجہ نون اوہدے نال دوجال تون کوئی وکھرا سملوک نہیں کیتا جائے گا بھانویں اودا ملک یا علاقہ آزاد اے تے بھانویں پولیسی غیر مختار یا سیاسی اختیار دے لحاظ نال کسے گل دا باندھ اے۔۔
دفعہ3
ایسی جان آزادی تے ذات دی حفاظت دا ہر شخص نون حق حاصل اے۔۔
دفعہ4
کسے وی شخص نون غلام یا لونڈی بنا کے نہیں رکھیا جاسکدا تے غلام تے لونڈیاں خریدن یا وچن دا کسے وی شکل وچ کوئی سودا نہیں کیتا جا سکدا۔۔
دفعہ5
کسے وی شخص نون نہ تے کوئی جسمانی اذیت دئی جاسکدی اے نہ اوہدے نال کوئی ظالمانہ تے انسانییت سوز سلوک کیتا جاسکدا اے تے نہ ہی ایس طرحاں دی کوئی بھڑی سزا دینی جاسکدی اے۔۔
دفعہ6
ہر شخص دا ایہ حق اے پئی قانون ہر تھاں لودی شخصیت نون تسلیم کرے۔۔
دفعہ7
قانون دی نظر وچ سب برابر تیں تے قانون کوئی فرق رکھے بغیر ہر کسے وی حفاظت کرے گا۔۔ انسانی حقوق دے ایس عالمی منشور تون ہٹ کے وکھری قسم دے کسے سلوک یا وکھرے سلوک دی ترغیب نون تحفظ دا ہر کوئی حقدار اے۔۔
دفعہ8
ہر شخص نون بااختیار قومی عدالتاں وچ قانون تے آئین دیاں اوہان خلاف ورزیاں دے خلاف موثر چارہ جوئی دا حق حاصل اے جنہاں دے نتیجے وچ اوہدے انسانی حقوق مارے جاندے ہون۔۔
دفعہ9
کسے وی شخص نون کسے دی من مرضی اُتے نہ تے گرفتار یا نظر بند کیتا جا سکدا اے تے نہ ہی وطن نون یاہر کڈھیا جا سکدا اے۔۔
دفعہ10
ہر شخص نون برابر دا حق حاصل اے پئی اوہدے حقوق تے فرائض طے کرن لئی یا ایہ فیصلہ کرن لئی پئی اوہدے اُتے جہڑے جرم دا الزام اے اوہ اوہدے کیتا اے کہ نہیں، کسے غیر جانبدار، آزاد تے کھلی سمجھدہ چلایا جائے۔۔
دفعہ11
ہر شخص دا ایہ حق اے پئی ج۔ے اوہدے اُتے کسے فوجداری دا الزام اے تے اوہونں اودوں تک بے گناہ سمجھیا جائے جیوں تک کھلی عدالت وچ صفائی دا پورا موقع نہیں تون بعد اودا محرم ثابت نہیں ہو جاندی۔۔
، وچ نون قابل سزا مجرم نہیں سمجھیا جا سکدا جھڑی اوہدے کولوں کسے ایسے دور وچ ہونے وچ ہونے جس دور وچ ملکی یا بین الاقوامی قانون موجب اوہ فعل یا خطا قابل سزا جرم نہیں، تے نہ ہی اوہونں اوس سزا نون ودھ کوئی سزا دئی جا سکدی ہئے جھڑی اوس فعل یا خطا ویلے ایسے قسم دا فعل یا خطا کرن والے لئی مقرر اے۔۔
دفعہ12
من دی ذاتی زندگی، گھنیلو زندگی، اوہدے گھر دے اندرونی معاملات تے لودی خط و کتابت وچ نہ تے من مرضی دا کوئی دخل دتا جا سکدا اے تے نہ ہی اودی عزت تے نیگ نامی دل انگلی اٹھاسی جا سکدی اے۔۔ ہر شخص دا ایہ حق اے پئی قانون اوہونں ایس قسم دی دخل اندازی یا نیگ نامی تے عزت دے نقصان نون محفوظ رکھے۔۔
دفعہ13
ہر شخص دا ایہ حق اے پئی اوہونں ہر ریاست دے اندر اک تھان توجہ درجے تھان جان آون تے رتن سہن دی آزادی ہووے۔۔
ہر شخص نون این۔ے ملک سمیت کسے وی ملک نون چلے جان تے این۔ے ملک وچ واپس آون دا حق حاصل اے۔۔
دفعہ14
کسے دے تھوں دکھ تکلیف نون بچن لئی ہر شخص نون کسے درجے ملک وچ بہانہ لین تے ایس بہانہ نون فائدہ اٹھان دا حق حاصل اے۔۔
اے حق اوہان عدالتی کارروایاں نون بچن لئی استعمال نہیں کیتا جا سکدا جہڑیاں خالصتا کسے دے غیر سیاسی جرائم یا اوہان حرکات دی وجہ نون کوئی جانبدار بین جہڑیاں اقوام متحدہ دے اصولاں دے خلاف تیں۔۔

دفعہ15
’مر شخص نون قومیت دا حق حاصل اے۔۔ <p>کسے وی شخص نون اودی قومیت نون نہ تے دیردستی محروم کینا جائے گا تے نہ ہی قومیت تبدیل کرن نون روکیا جائے گا۔۔</p>
دفعہ16
’مر بالغ مرد تے بالغ عورت نون نسل، قومیت تے مذہب دی باندی نون بغیر شادی کرن تے اپنا گھر وسن دا حق حاصل اے۔۔ شادی کرن، شادی شدہ زندگی گزارن تے شادی توڑ دین دے معاملے وچ عورت تے مرد دونہاں دے حق برابر نیں۔۔ <p>شادی عورت تے مرد دونہاں دی پوری تے آزادانہ مرضی نال ہی ہو سکتی اے۔۔</p> <p>کتبہ معاشرے دا اک قدرتی گروپ تے بھیدی اکائی اے تے اونوں ایہ حق حاصل اے ہئی معاشرہ تے مملکت اودی حفاظت کرن۔۔</p>
دفعہ17
’مر شخص نون کسے نال سانجھ یا کسے سانجھ نون بغیر جائیداد رکھن دا حق حاصل اے۔۔ <p>کسے کولوں اودی جائیداد کھوی نہیں جا سکتی۔۔</p>
دفعہ18
’مر شخص نون اپنی سوچ، ضمیر تے مذہب دے معاملے وچ آزادی دا پورا حق حاصل اے۔۔ اپس حق وچ مذہب یا عقیدہ تبدیل کرن، کھلے عام یا نجی طور تے اتے اکلیاں یا دوجیاں نال رل کے اپن ے عقیدے یا مذہب دی تبلیغ کرن، اودے آئندے عمل کرن، اودے مطابق عبادت کرن تے اپن ے مذہبی فرائض ادا کرن دی آزادی وی شامل اے۔۔
دفعہ19
’مر شخص نون آزادی نال اپنی کوئی را قائم کرن اودے آئندے قائم رہن تے اپنی را روحیاں نون وسن دا حق حاصل اے۔۔ اپس حق وی ایہ وی شامل اے اوہ اپن ے خیالات، نظریات تے علم کسے وی وسیلے نال ملک دیاں سرحدان نون باہر وی پہنچا سکتا اے تے باہرون ملکوا وی سکدا اے۔۔
دفعہ20
’مر شخص نون ہر امن طور تے دوجیاں نال رل مل کے بیٹھن تے انجمنان بنان دی آزادی دا حق حاصل اے۔۔ <p>کسے شخص نون کسے انجمن وچ شامل ہون آئندے مجبور نہیں کینا جا سکتا۔۔</p>
دفعہ21
’آزادی نال جنے وئجے نمائندیاں دے ذریعے یا کسے ذریعے نون بغیر اپن ے ملک دی حکومت وچ حصہ لین دا ’مر شخص نون حق حاصل اے۔۔ <p>اپن ے ملک وچ سرکاری ملازمت تک ہر برابر دی رسائی ’مر شخص دا حق اے۔۔</p> <p>عوام دی مرضی حکومت دے اقتدار دی اصل بھباد اے۔۔ اپس واسطے عوام وقناوقنا حقیقی انتخابات دے ذریعے اپنی مرضی دا اظہار کر دے رہن گے۔۔ ایہ انتخابات مساوی رائے دہندگی دے ذریعے ہون گے۔۔ را خفیہ ووٹ دے ذریعے یا آزادی نال را دین دے ایہوجے کسی دوجے طریقے نال دئی جائے گی۔۔</p>
دفعہ22
’دا اک رکن ہون دی حیثیت نال ’مر شخص نون معاشرتی تحفظ دا حق حاصل اے۔۔ اونوں ایہ حق وی حاصل اے ہئی اوہ ملک دے نظام تے وسائل دے مطابق قومں کو شش تے بین الاقوامی تعاون نال اوہ اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق وی حاصل کر لوے جہڑے اودی عزت تے شخصیت دے آزادی نال ودھن پھلن لئی ضروری نیں۔۔
دفعہ23
’مر شخص نون کوئی کم کاج تے روزگار دا ذریعہ آزادی نال چکن، کم کاج دیاں مناسبت تے معقول شرطناں تے بے روزگاری نون تحفظ دا حق حاصل اے۔۔ <p>’مر کسے نون اکو جنے کم دے اکو جنے معاوضے دا حق حاصل اے تے اپس سلسلے وچ کسے نال کوئی فرق نہیں رکھیا جائے گا۔۔</p> <p>کوئی شخص جھپڑا وی کوئی کم کیردا وئے اونوں اودے اچے مناسبت تے معقول معاوضے دا حق حاصل اے جھپڑا اودے اپن ے تے اودے مال بچیاں دے باعزت گزارے لئی کافی ہووے۔۔ تے دوجے وچ، ضروری ہوندے تے، معاشرتی تحفظ دے دوجہ دے نال دیاں مال وادھا وی کینا جا سکے۔۔</p> <p>اپن ے فائدے لئی ’مر شخص نون تجارتی انجمنان بنان تے اونان وچ شامل ہون دا حق حاصل اے۔۔</p>
دفعہ24
’مر شخص نون آرام تے ویلے وقت دا حق حاصل اے جدھے وچ اودے کم دے وقت دی حد دا مقرر کینا جانا تے وقناوقنا بخواہ وے نال چھٹیاں دی شامل نیں۔۔
دفعہ25
’ہ بھلائی دی خاطر رہن سہن دے مناسب معیار دا حق حاصل اے۔۔ ایہدے وچ اونان دا کھان پین، کپڑا لٹا، مکان، دوا داڑو تے دوجیاں معاشرتی رعایتاں تے سہولتاں نون دکھ بےروزگاری، بیماری، معذوری، رنڈاپ، بڑھاپے تے ایسے حالات وچ روزگار چھٹ جان دے خلاف تحفظ دا حق وی شامل اے جنہاں آئندے اودا کوئی وس نہیں۔۔ <p>رجہ تے بچہ دا ایہ حق اے ہئی اونان دی خاص طور تے ویکھ بھال تے مدد کیتی جاتے۔۔ ایہ حق سماج دے ہر بچے نون حاصل اے بھانویں اوہ شادی نکاح دے نتیجے وچ پیدا ہوا اے تے بھانویں ابھدے بغیر۔۔</p>
دفعہ26
’مر شخص نون تعلیم حاصل کرن دا حق حاصل اے۔۔ گھٹ توں گھٹ شروع دے جیادی درجیاں وچ اودی تعلیم مفت تے جیادی تعلیم لازمی اے۔۔ قنن تے پتشی ورلن، تعلیم دا عام انتظام ضروری اے تے ’مر کسے نون اپنی اہلیت دے مطابق اعلیٰ تعلیم حاصل کرن دا برابر دا حق حاصل اے۔۔ <p>ب اوہ ’مر انسان دی شخصیت نون ترقی دے کئے مکمل کرے، انسان حقوق تے جیادی آزادیاں دے احترام دا احساس مضبوط بنائے، ساریاں قوماں، نسلان تے مذہبانڈے لوکاں وچ آپس دا سلوک اتفاق پیدا کرے، اک دوجے نون برواشت کرن دا جذبہ تے دوستی ودھائے تے اقوام متحدہ دا امن قائم رکھن دا مقصد پورا کر وچ مدد دیوے۔۔</p> <p>ایہ فیصلہ کرنا مایاں دا حق اے ہئی اونان دے بچیاں نون کس قسم دی تعلیم دئی جائے۔۔</p>
دفعہ27
’مر شخص قوم دی ثقافتی دندگی وچ آزادی نال حصہ لین، فنون تے ادبیات نون فائدہ اٹھان تے سائنس دی ترقی تے اودے فائیدیاں وچ حصہ دار جن دا حق حاصل اے۔۔ <p>’مر شخص نون حق حاصل اے کہ اودی کسے سائنسی، علمی یا ادبی تصنیف دے نتیجے وچ چھپڑے اخلاقی تے مادی فائدے اونوں حاصل ہوندے نہ اوہ محفوظ رہن۔۔</p>
دفعہ28
[Missing]
دفعہ29
[Missing]
دفعہ30
’اپس منشور دی کسے وی گل دا کوئی ایسا مطلب نہیں کڈھیا جائے گا جدھی بنا آئندے کسے ملک، گروہ یا شخص نون کسے ایے کم وچ شریک ہون یا کوئی ایسا کم کرن دا حق مل جائے جدھے نتیجے وچ ایس منشور وچ بیان کیتے گئے انسانی حقوق تے آزادیاں نون نقصان پہنچے۔۔